

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY
B.A. Honours 6th Semester Examination, 2023

SANADSE04T-SANSKRIT (DSE3/4)

VEDA AND VYAKARANA

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.*

सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च देयम् ।

क-विभागः

1. यथेच्छम् एकः प्रश्नः समाधेयः ।

10×1 = 10

(क) वैदिकवाङ्मये ऋषेः अरविन्दस्य अवदानम् आश्रित्य समासेन एकः प्रबन्धो विरच्यताम् ।

(ख) वैदिकसाहित्येषु प्रतिबिम्बितं समाजजीवनम् आधारीकृत्य समासेन एको निबन्धो विरच्यताम् ।

ख-विभागः

2. अधो लिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं पञ्च प्रश्नाः समाधेयाः ।

2×5 = 10

(क) भाषाविज्ञानमित्यस्य कोऽर्थः ?

(ख) संगणकीयभाषाविज्ञाने पाणिनीयव्याकरणस्य गुरुत्वं द्वित्रैः वाक्यैः लेख्यम् ।

(ग) NLP-इत्यस्य सम्पूर्णं नाम विलिख्यार्थो निर्णयः ।

(घ) Lexical Resources इत्यस्य कोऽर्थः ?

(ङ) भाषाप्रक्रियाकरणे पदविश्लेषकोपादानस्य (Morphological Analyzer) गुरुत्वं लेख्यम् ।

(च) भाषाप्रक्रियाकरणे तिङन्तनिर्मापकोपादानस्य (Tinganta Analyzer) गुरुत्वं लेख्यम् ।

(छ) Unicode-इति किम् ?

(ज) Lexical Resources इत्यस्योपयोगः कः ?

ग-विभागः

3. अधःप्रदत्तेषु विषयेषु यथेच्छं विषयद्वयमाश्रित्य टीकां लिखत ।

5×2 = 10

(क) निरुक्तकारः यास्कः

(ख) सायणः

(ग) म्याक्समूलारः

(घ) उल्डेनवार्गः

घ-विभाग:

4. यथेच्छमेकः प्रश्नः समाधेयः ।

10×1 = 10

(क) भट्टिकाव्यस्य द्वितीयसर्गमाधारीकृत्य शरदः सौन्दर्यं समासेन वर्णयत ।

(ख) भट्टिकाव्यस्य द्वितीयसर्गे रामेण राक्षसानां निधनं यथा वर्णितं तथा वैशद्येन वर्णयताम् ।

5. यथेच्छं श्लोकद्वयं व्याख्येयम् ।

5×2 = 10

(क) तरङ्गसङ्गाच्चपलैः पलाशै-
ज्वालाश्रियं साऽतिशयं दधन्ति ।

सधूमदीप्ताऽग्निरुचीनि रेजुस्-
ताम्रोत्पलान्याकुलषट्पदानि ॥

(ख) वनानि तोयानि च नेत्रकल्पैः
पुष्पैः सरोजैश्च निलीनभृङ्गैः।
परस्परं विस्मयवन्ति लक्ष्मी-
मालोकयाञ्चक्रुरिवाऽऽदरेण ॥

(ग) लतानुपातं कुसुमान्यगृह्णात्
स नद्यवस्कन्दमुपास्पृशच्च ।
कुतूहलाच्चारुशिलोपवेशं
काकुत्स्थ ईषत् स्मयमान आस्त ॥

(घ) सितारविन्दप्रचयेषु लीनाः
संसक्तफेणेषु च सैकतेषु ।
कुन्दावदाताः कलहंसमालाः
प्रतीयिरे श्रोत्रसुखैर्निनादैः ॥

—x—